

Dies de guerra a la Bisbal

● Em dic Pietat Conchs Badia, tinc 79 anys i he viscut a la Bisbal d'Empordà tota la vida. Quan va esclatar la Guerra Civil jo era una nena de només 8 anys. Els meus pares eren pagesos i vivíem en una casa a la sortida de la ciutat, a la carretera que porta al massís de les Gavarres. Recordo veure passar per davant de casa camionetes i cotxes plens de milicians armats amb pistoles. Alguns feien controls de carretera prop de casa meva. En recordo dos que passaven l'estona fent cistelletes que regalaven després a la mainada. Un d'ells es deia Ricardo, i molts anys més tard va ser el meu cunyat.

El convent dels pares Franciscans es trobava prop de casa meva, al cim d'un petit turó. Un dia vam veure com llançaven muntanya avall imatges, roba i mobiliari religiós fins deixar-ho tot capolat. Començava així la persecució per part d'algun sector del bàndol republicà de tot el que representava la religió, fins i tot passaven per les cases i requisaven totes les imatges religioses que trobaven. Un veí de casa les va amagar al cim de la teulada i els meus pares, en un amagatall que tenien al terra de la seva habitació. Frares, capellans i monges van abandonar l'hàbit i es van vestir de paisà, algunes persones els amagaven a casa seva, tot i això molts van morir afusellats.

L'església principal de la ciutat, la van convertir en mercat, i allà és on es trobava la meva mare quan es va produir un bombardeig dels *nacionals*, aquell dia el recordo com un dels pitjors, vam patir molt fins veure-la arribar a casa, no li havia passat res. Les bombes havien caigut sobre algunes cases de la carretera i també damunt d'algunes del carrer Ample, produint una destrossa considerable i alguns morts.

Davant l'amenaça d'un nou

PIETAT CONCHS BADIA

(La Bisbal d'Empordà, 1928)
Filla d'una família de pagesos de la Bisbal, és mare de dos fills i àvia de tres néts. Quan va esclatar la guerra tenia 8 anys. Pietat Conchs relata la febre iconoclasta dels primers mesos de la guerra, els bombardejos que van venir després i la retirada dels soldats republicans.

«L'església la van convertir en mercat, i allà és on es trobava la meva mare quan es va produir un bombardeig dels 'nacionals', aquell dia el recordo com un dels pitjors»

Pietat Conchs Badia, en una fotografia de l'any 1939. / ARXIU FAMILIAR

bombardeig, el meu pare i alguns veïns van construir un refugi a dalt del camp de davant de casa, només era un trist forat que per sort no es va haver d'utilitzar mai, el destí de les bombes sempre va ser el centre de la ciutat.

Durant la guerra es va tancar l'escola on jo anava, la de les monges del Cor de Maria, i tots els nens i nenes vam continuar els estudis a les escoles Nacionals. Durant les vacances d'estiu i a fi d'allunyar-nos del perill, els meus pares ens van enviar a les meves dues germanes i a mi a viure a un mas als afores de la Bisbal. Allà, a més de nosaltres s'hi trobaven refugiades moltes més persones, n'hi havia tantes que tot i ser un mas molt gran, no hi

havia habitacions per a tothom. Les meves germanes i jo vam haver de dormir a la païssa, amb la palla que ens feia de llit. [...]

Al final de la guerra, quan els *nacionals* ja la tenien pràcticament guanyada, els soldats republicans es retiraven cap a les Gavarres. Algunes vegades s'aturaven per les cases a demanar menjar i beure. Recordo les cunetes prop de casa, plenes d'armes que alguns soldats abandonaven mentre fugien.

Recordo que dos veïns van ser detinguts per pertànyer al partit republicà, a un d'ells el van afusellar, i a l'altre el van tancar a la presó una pila d'anys, tots dos eren unes bones persones que no havien fet mal a ningú.

Feu-nos arribar el vostre testimoni

Us proposem a totes aquelles persones que formeu part de la generació que va viure la República i la Guerra Civil, a les comarques gironines, que escriviu la vostra vivència o ens envieu fotografies d'aquell període. També podeu explicar la vostra història als fills i els néts perquè ells ens la facin arribar.

Envieu el vostre testimoni abans del 31 de juliol a testimonis@elpunt.cat, amb una foto actual i una de l'època i les vostres dades (nom, adreça i telèfon). El recull de testimonis es publicarà en un llibre el 2009 en commemoració dels 70 anys de la fi de la guerra.

EL PUNT

Curbet CCG

MUM/E

Museu Memorial de l'Exili